

El paisatge ribagorçà.

Principis d'observació, antecedents i estratègies.

4 i 5 de setembre 2020

Curs de la Universitat d'Estiu UdL (matrícula gratuïta, places limitades)

En aquest curs, a partir del mapa toponímic, farem una presentació del paisatge com a concepte complex, en el qual s'encreuen elements naturals i humans, de manera que en mostrarem una lectura transversal.

Així, ens fixarem en:

- Què ens diu la toponímia.
- Com pensem i ens expressem sobre l'entorn.
- Què ens indica el mapa lingüístic canviant.
- Què té d'ideològic el concepte de paisatge.
- Quines polítiques en deriven, i quines caldria desenvolupar.

Els continguts seran transmesos alternant sessions més teòriques amb sortides de camp.

Coordinació: Jordi Suïls Subirà (Departament de Filologia Catalana i Comunicació de la UdL) i Òscar Alemán Milán (Guia d'Alta Muntanya)

Organització del curs:

Dos sortides matinals i dos sessions en aula. Les sortides es conceben com un recorregut guiat (podem anar a diversos punts d'observació) però obert al mateix temps a aportacions diverses, des de la interpretació naturalística fins a les dades històriques, etnogràfiques, toponímiques, etc. Les sessions en aula ofereixen ponències i aquestes van seguides de debat. El debat és lliure tot i que moderat, i adreçat a l'obtenció de conclusions aplicables. Tant les ponències com les línies generals del debat i les seues conclusions, haurien de poder ser publicables en format escrit, possiblement en un número futur de Ripacurtia (revista del Centre d'Estudis Ribagorçans). Les ponències tindran una durada de 35 minuts, més 10 minuts de debat o aclariments.

PROGRAMA

Divendres 4

Matí:

- 09:00 Sortida per la vall de Barravés.

Tarda: Sessió en aula. Lloc a determinar properament, en funció del nombre de matriculats.

- 16:30 Presentació.
- 16:45 Ponència: El concepte de conservació (Judit Gil Farrero).
- 17:30 Ponència: Una història humana dels boscos (Lluís Florit Molina)
- 18:15 Pausa
- 18:30 Ponència: Els boscos d'avui (Anna Ivars Cabrera).
- 19:15 Debat breu.

Dissabte 5

Matí:

- 09:30 Sortida per la vall d'Adons.

Tarda: Sessió en aula. Lloc a determinar properament, en funció del nombre de matriculats.

- 16:30 Ponència: La geolingüística i el paisatge; valls i fronteres (Ramon Sistac i Vicén).
- 17:15 Ponència: La historicitat etnogràfica del paisatge: passats, presents i futurs (Ferran Pons Raga).
- 18:00 Ponència: Polítiques de muntanya i gestió ambiental (Lourdes Feixa Lapedra).
- 18:45 Debat i balanç.

MÉS INFORMACIÓ I MATRÍCULES:

Susanna Casanovas (Consell Comarcal de l'Alta Ribagorça)

973 690 353 comunicacio@ccar.ddl.net

Jordi Suïls Subirà (UdL) jordi.suils@udl.cat

Camina

Universitat de Lleida
Departament de Filologia
Catalana i Comunicació

Universitat de Lleida
Universitat d'Estiu

El paisatge ribagorçà. Principis d'observació, antecedents, estratègies.

Notes sobre les sortides dels dies 4 i 5 de setembre.

Necessitarem moure'ns en vehicles particulars per anar als punts de trobada, però en cap cas sortirem de les vies asfaltades. Des dels punts de trobada, anirem a peu.

Sortida del dia 4 de setembre

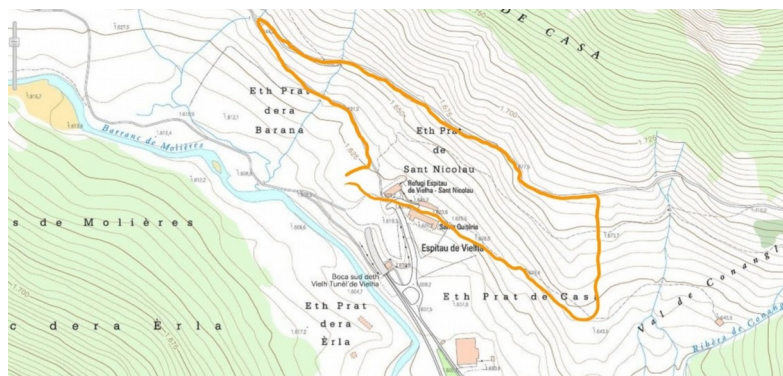
Espitau de Vielha / Hospital de Viella: 09:00 h

Punt 1 (trobada, presentació, inici): Espitau de Vielha, pàrquing. Per arribar-hi, en direcció Viella provenint de Senet, abans de l'entrada de la boca sud del túnel, prenem la desviació cap al túnel de camions i després cap a l'Espitau (s'accedeix al pàrquing desviant-se a la dreta just abans de l'entrada al túnel de camions).

Si venim del costat aranès, hem d'anar un tros carretera avall, després de sortir per la boca sud, i girar per agafar la sortida tal com hem indicat.

Des del pàrquing fem una volta per l'inici de la pista de Conangles i tornem pel camí de Rius fins al punt de partida. És una passejada que amb prou feines passa d'un quilòmetre de llargada i cent metres de desnivell. La visió de la capçalera de la Noguera Ribagorçana conté nombrosos elements d'interès: glaciari, post-glaciari, toponímia, boscos, pastoreig, història, etc.

Punt 2: Aneto (centre del poble). De l'Espitau, baixem amb els cotxes a Aneto. Des d'Aneto, en quinze minuts pel Camí de la Creu ens situem en una excel·lent panoràmica de la vall de Barravés, sobre l'àrea de Bono-Cierco-Estet, una vall de morfologia típicament glaciària. Però amb força elements antròpics a comentar: des de diverses fases lingüístiques visibles en la toponímia fins a evidències de la industrialització del darrer segle.

A Aneto podrem fer una aturada i prendre un refrigeri.

Punt 3: Vilaller. Des d'Aneto ens anirem a situar en el punt final, o frontal, de la glacera, entre Ginast i Vilaller, en un paisatge dominat avui pels prats de ribera.

L'empremta humana sobre l'entorn i la posterior «ocultació» d'aquests elements en una fase recent d'expansió del bosc seran també elements rellevants.

En aquest punt tenim opció de dinar a l'àrea de pícnic, o arribar-nos a Vilaller si volem dinar al restaurant o al bar. En tot cas, ens emplaçarem per a les xarrades de la tarda.

Sortida del dia 5 de setembre.

Adons: 9:30 h

Hi anem des del Pont de Suert, direcció la Pobla de Segur per la N-260, i desviant-nos per una carretera local havent passat Viu de Llevata. Avui el paisatge serà ben diferent del d'ahir, però igualment atractiu.

D'Adons pugem a peu a l'Avedogueta, que ens ofereix una visió única del vessant sud dels Pirineus centrals i de la mateixa vall d'Adons, també carregada d'elements de tipologia diversa. Les temàtiques seran de l'estil del dia anterior, però ara amb un capítol específic dedicat a l'antiga avetosa d'Adons. En companyia d'alguns dels avets que encara hi podem trobar, i si fa bo, podrem comentar la magnífica successió d'espais que tindrem davant. De baixada, si tenim temps, ens podem situar a l'indret on s'havia alçat el castell d'Adons, per fer-nos una idea més aproximada de les dimensions i la importància d'aquesta vall.

El camí fins a l'Avedogueta té una llargada de poc més de dos quilòmetres en una pujada suau. En funció de la disponibilitat del grup i del temps de què disposem, tenim l'alternativa d'arribar fins al Portús, on la vista cap als vessants nord i sud és francament espectacular.

Enllaços Google Maps a les localitzacions:

Dia 4

Espitau: <https://goo.gl/maps/H2LToxNxhbKe1AtV6>

Aneto: <https://goo.gl/maps/gAkLWtdRnA33ySAA>

Sant Mamés de Vilaller: <https://goo.gl/maps/RqKcoLissvd4mFQ87>

Dia 5

Adons: <https://goo.gl/maps/8FLXXCb97o4LnuiY9>

Altres informacions rellevants:

Com sempre, cal preveure roba d'abric (sobretot a primera hora) i protecció per a un cas de pluja. Especialment el dia 5 (Adons), cal preveure calcer adequat per a un camí pedregós. Cal preveure, també, protecció per al sol, i aigua (mínim un litre per persona). Altres elements, com ara prismàtics i bloc de notes, poden ser també interessants.